

Rasespesifikk avlsstrategi (RAS) for Skotsk hjortehund

Versjon 2

Utarbeidet 3.2.2022

**Norsk
Kennel Klub**
HUNDEEIERNES ORGANISASJON

Innholdsfortegnelse	Innledning	Feil! Bokmerke er ikke definert.
Generelt		4
Rasens historie; bakgrunn og utvikling		4
Overordnet mål for rasen		4
Rasens populasjon		4
Populasjonsstørrelse		4
Gjennomsnittlig kullstørrelse		4
Effektiv populasjonsstørrelse		4
Innavlsgrad		4
Bruk av avlsdyr		4
Innhenting av avlsmateriale fra andre land		4
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål		4
Prioritering og strategi for å nå målene		4
Helse		5
Generell beskrivelse av helsesituasjonen i rasen		5
Forekomst av helseproblemer, sykdommer og/eller defekter		5
Forekomst av reproduksjonsproblemer		5
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål		5
Prioritering og strategi for å nå målene		5
Atferd og mentalitet		6
Atferdsproblemer		6
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål		6
Prioritering og strategi for å nå målene		6
Eksteriør		6
Eksteriørbedømmelser		6
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål		6
Prioritering og strategi for å nå målene		6
Oppsummering		6
Prioritering av viktige kortsiktige og langsiktige mål		6
Plan for videre arbeid i klubben		6

Innledning

Den skotske hjortehunden er en mange hundre år gammel rase som hadde sin storhetstid som jakthund på storvilt før skytevåpen ble oppfunnet. Rasen ble til ved at skottene fikk øynene opp for Romernes mynder som var hurtige og jaget med synet. De tenkte at ved å krysse sine egne jakthunder med Romernes mynder ville de få en rase som ville være et funksjonelt hjelpemiddel til å jakte hjorten i det åpne skotske høylandet.

En bra hjortehund ble meget høyt verdsatt og mange ble helt avhengig av denne smidige, raske og effektive jegeren. I middelalderen og renessansen var det bare adelen som hadde lov til å eie hjortehunder. Den hørte derfor hjemme i slott og borger, og ble brukt som gaver til de europeiske kongehusene.

Men tidene forandret seg, skytevåpen gjorde sitt inntog, og de store godsene forsvant etter hvert. Det ble mangel på vilt og folk med tid, penger og jaktmarker. Heldigvis for rasen inntraff dette omtrent samtidig med at man begynte å arrangere hundeutstillinger. Den første hjortehunden ble utstilt i England i 1861. Dette utgjør et tidsskille for rasen ved at moderne avl med stamtavler og seire i utstillingsringene tar over for arbeidet ute i markene. Men så sent som i 1929 drev lord Londonderry hjortejakt med raserene hunder av utstillingsblod. I våre dager er det ikke lov å jakte med rasen. Men lurecoursing, som er jakt på en kunstig «bytte» som dras i en bane av en maskin, er en oppskattet aktivitet for raseeiere i mange land.

Med hensyn til utseende blir hjortehunden ofte litt bortglemt blant myndene. Den er for eksempel ikke like eksotisk som en afghansk mynde, ikke like elegant som en greyhound eller like gigantisk og massiv som en irsk ulvehund. Den minner oss vel heller om en arv fra det spartanske og seremonielle skotske hofflivet. En av Englands gamle og mest kjente oppdrettere, Miss Norah Hartley, kennel Rotherwood sa det slik: « *Om man betrakter en hjortehund og ordet nostalgi faller en i hu, og om man så helt plutselig synes å se hjortehunder som i en uendelig rekke strekker seg langt inn i fortiden, da er det trolig at man ser en hjortehund av rette typen*».

Hjortehunden i Norge:

Lenger tilbake enn 1904 kan vi ikke spore hjortehunden i Norge. Johs Lassen importerte den gang to hunder fra England, Craigie og Selwood Fingal. Vi må helt til slutten av 50-tallet før vi igjen hører mer om rasen her i landet. Skotsk hjortehund er en av rasene med laveste registreringstall i Norge, men den lykkes allikevel med å hevde seg bra på utstillinger. At man med en så liten avlsbase klarer å holde standarden på et høyt nivå, skyldes blant annet gode europeiske og amerikanske importører og klokt avlsarbeid hos oppdrettere av rasen. Hele to ganger har en skotsk hjortehund blitt mestvinnende hund alle raser på Norsk Kennel Klubbs utstillinger. I 1974 var det hanhunden Ch Mountebanks Nicola som vant den gjeve Bamsesstatuetten og i 1994 var det tispene Ch Jaraluv Indelible som vant den.

I Norge er det ingen spesialklubb for rasen, men den er representert av et raseutvalg i Norsk Mynde Klubb: Arbeidsutvalget for Skotsk hjortehund. Raseutvalget arrangerer et Open Show

årlig, og drifter hjortehund.no samt Facebook-siden Hjortehundutvalget. Vi samarbeider også med Hjorthundklubben i Sverige.

Generelt

Rasens historie; bakgrunn og utvikling

Rasen Skotsk hjortehund har hatt få oppdrettere. Oppdretterne har skaffet nytt avlsmateriale ved å importere hunder til sitt avlsarbeid. Oppdrettere har utvekslet avlsmateriale seg i mellom.

Overordnet mål for rasen

Rasen Skotsk hjortehund skal bevare sitt opprinnelige utseende, sitt gode lynne, hensiktsmessig og sunn funksjon og god helse.

Rasens populasjon

Populasjonsstørrelse

På landsbasis mellom 70 til 100 individer i Norge. Det er lett å ha oversikt over rasen siden populasjonen er liten. Det er fremdeles få oppdrettere av rasen.

Gjennomsnittlig kullstørrelse

De siste 10 årene ble det født 14 kull med 55 valper. Gjennomsnittlig kullstørrelse ca. 3,9 valper pr kull.

Effektiv populasjonsstørrelse

Andel av registrerte hunder som brukes i avl. Tisper: 1 til 2 og Hannhunder:1.

Innavlsgrad

Gjennomsnittlig innavlsgrad for alle kull i rasen født de 10 siste årene er på 2,23%, som er under NKKs anbefaling om en grad på under 2,5%. Ved utarbeidelsen av forrige RAS for ti år siden var innavlsgraden 4,33%. altså har vi lyktes i vårt arbeid med få innavlsgraden ned.

Bruk av avlsdyr

Det har ikke vært og er ikke matadoravl i rasen.

Innhenting av avlsmateriale fra andre land

Det importeres i snitt 4,8 valper pr år fra andre land. Det har vært få kull de siste ti årene og lang venteliste, og enkelte velger derfor å importere valp i stedet.

Land det importeres fra er hovedsakelig Sverige, England, Nederland, Tyskland og Danmark. Det har også vært importert hunder og sperma fra USA, samt hunder fra Frankrike.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Fortsette avlsarbeidet slik det har vært de senere år, basert på importert avlsmateriale og utveksling av avlsmateriale oppdrettere imellom. Vi skal også fortsatt jobbe for å lav innavlstrad i rasen.

Prioritering og strategi for å nå målene

Importere avlsmateriale og ha åpenhet i samarbeidet.

Hvert individ må ikke få mer enn et par kull – kullene må fordeles på flere ulike individer.

Flere gode «familiehunder» bør brukes i avl.

Fokus på å holde innavlsgraden i kullene nede.

Helse

Generell beskrivelse av helsesituasjonen i rasen

Helsesituasjonen i rasen er god. Ingen arvelige defekter eller sykdommer er spesielt utbredt.

I en helse- og adferdsundersøkelse blant hjortehundeiere i 2015, ferdigstilt i 2016 av Frode Lingaas, kom det inn 41 besvarelser. 81,6% av eierne var godt eller meget godt fornøyd med hundens helse. 15,8% vurderte helsen til middels, mens 2,6% karakteriserte helsen som dårlig.

(Hundene i undersøkelsen hadde en gjennomsnittsalder på 3,9 år (34 levende hunder med opplysning om alder). Det ble også gitt opplysninger om 5 døde hunder. De oppnådde en gjennomsnittlig levealder på 8,3 år. Av de totalt 41 hundene var 26 hannhunder og 15 tisper.)

Forekomst av helseproblemer, sykdommer og/eller defekter

Rasen kan ha arvelig svakhet med mangel på faktor VII gen. Det anbefales å teste avlsmateriale og å gi kunnskap om svakheten videre til valpekjøpere.

I helseundersøkelsen ble det stilt spørsmål om hunden har hatt symptomer på hjertesykdom. 3 av eierne oppgir at hunden har hatt symptomer på hjertesykdom og symptomene på 3 av hundene ble rapportert som nedsatt utholdenhet/henger etter på tur. På spørsmål om kjente hjerteproblemer rapporterte 2 medfødt hjertefeil, 1 rapporterte hjerterytmeforstyrrelser, 1 rapporterte bilyd, 1 rapporterte klaffefeil og 1 rapporterte hjertesvikt. Det var ellers ingen spesifikke hjerteproblemer som pekte seg ut.

Rasen er disponert for hjertelidelsen dilatert kardiomyopati. På spørsmål om eieren kjente til rett diagnose hvis hunden hadde en hjertemuskelsykdom, svarte 2 dilatert kardiomyopati.

Rasen kan ellers få magedreining, som alle raser. Kunnskap om dette og hvordan magedreining kan unngås, formidles fra oppdrettere til eiere.

Forekomst av reproduksjonsproblemer

Rasen har variabel vilje til å pare seg. Individene kan være selektive på hvem de parrer og ikke. Infertilitet er ikke problem hos rasen. Ingen fødselsproblemer. Ikke vanlig å redusere antall valper i et kull. Tispene tar seg godt av valpene.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Ingen reproduksjonsproblemer.

Prioritering og strategi for å nå målene

Teste valper for faktor VII og gi kunnskap videre til valpekjøpere.

Utarbeide et spørreskjema om helsetilstanden for de enkelte individer og sende til eiere av rasen.

Hunder med hjertesykdom bør ikke brukes i avl.

Atferd og mentalitet

Atferdsproblemer

Få kjente atferdsproblemer, men enkelt tilfeller kan forekomme. Ingen indikasjoner på at atferdsproblemer er utbredt i rasen. Mentaliteten er god og samsvarer med rasestandarden.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Forebygge at atferdsproblemer kan oppstå. Bevare den gode mentaliteten ved avlsarbeid.

Prioritering og strategi for å nå målene

Unngå at enkeltindivider som viser atferdsproblemer brukes i avl og gi kunnskap til valpekjøpere om rasens atferd.

Eksteriør

Eksteriørbedømmelser

Ingen bevegesproblemer eller andre kjente eksteriørproblemer. I standarden står det at rasen skal ha raggete pels med skjegg og barter. I den senere tid er det importert individer med lite pels og glatthåret pels og med lite eller ikke skjegg og barter.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Unngå å avle på nær beslektede individer med lite og glatthåret pels.

Prioritering og strategi for å nå målene

Avle på individer med pels i tråd med standarden.

Oppsummering

Prioritering av viktige kortsiktige og langsiktige mål

Bevare rasens opprinnelige eksteriør, atferd og pels. Overvåke helsesituasjonen i populasjonen ved å sende ut spørreundersøkelse vedrørende helse hvert 5 år. Oppfordre til at hjortehundeiere registrerer dødmelding av sine hunder i DogWeb, for å få viktig helseinformasjon om rasen i form av levealder og dødsårsak. Oppfordre til at hjortehundeiere gir tillatelse til at hjerteundersøkelser av hjortehunder registreres i DogWeb.

Plan for videre arbeid i klubben

RAS er utarbeidet av Arbeidsutvalget for Skotsk hjortehund i Norsk Myndeclubb. Vi vil fortsette å oppdatere RAS regelmessig.

Utfyllende informasjon om historie, lynne og karakteristika for hjortehunden kan leses i rasebeskrivelsen: <https://hjortehund.no/filer/hjortehunden.pdf>

Rasestandard er beskrevet her: <https://hjortehund.no/rasestandard/>

**Arbeidsutvalget for Skotsk hjortehund
3. februar 2022**